

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่สำคัญที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์แก่สังคม การศึกษาเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกด้าน อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุขและสามารถสร้างสรรค์จริย ใองความเจริญก้าวหน้าของสังคมในทุก ๆ ด้าน

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของประชากรเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ 2542 กำหนด ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บททาง การปฏิรูปการศึกษาระบุไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มี จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุขและการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ ในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมืองและวัฒนธรรม ต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญและคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพณิชการ กล่าวว่าการจัดการศึกษาโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา คือการสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่จะต้องรู้และเข้าใจองค์ประกอบของความเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างชัดเจน

นอกจากนี้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จริย ใองความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษาและให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี โดยให้เด็กซึ่งอายุย่างเข้าปีที่ 7 เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่ 16 สถานศึกษาจึงมีความสำคัญในการสร้างเกราะคุ้มกันให้กับเด็กที่จะเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและไม่ก่อปัญหาสังคมเพราะ

สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่ดีในสถานศึกษา ย่อมมีอิทธิพลต่อความสุข ความดีงามและการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ตัวบ่งชี้สำคัญที่ทำให้มองเห็นความสำเร็จของผู้เรียน สภาพความพร้อมของการดำเนินงาน และสภาพความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ (ยูวดี กังสตาล, 2545 : 67)

ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27, 28 และ 34 ที่กำหนดให้มีมาตรฐานและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนการศึกษาต่อโดยให้สาระของหลักสูตรและมาตรฐานตามสาระของหลักสูตรเป็นทั้งวิชาการและวิชาชีพ มุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นการกำหนดหลักสูตรแกนกลางพร้อมทั้งให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรของตนเองตามความเหมาะสมกับท้องถิ่นได้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีจุดมุ่งหมายสูงสุด คือ ให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมไทยมีความต้องการ ซึ่งพอสรุปได้คือ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญาหรือเป็นคนเก่ง และมีความสุขอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชนสถานศึกษา ผู้ปกครอง บุคลากรทางการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาจัดทำสาระการเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน

สุวิทย์ มูลคำ (2542 : 17-18) กล่าวว่าสถานศึกษาควรจัดให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานตามหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า โรงเรียนและชุมชนต่างก็มีบทบาทและความสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ สุภนิษฐ์ วัฒนธาดา (2520 : 72) กล่าวว่า ระบบครอบครัวก็เป็นระบบทางสังคมระบบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียน การศึกษาถึงพื้นฐานและความคิดเห็นของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนจะทำให้ทราบถึงความมุ่งหมายของผู้ปกครองที่มีผลต่อการศึกษาของการบริหารงานของโรงเรียนและการพัฒนาบุตรหลานในอนาคต

ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้เกิดกระแสผลักดันในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ให้นำไปสู่การวางแผนพัฒนาการศึกษาทั้งเชิงรุกและเชิงรับที่สำคัญ คือ การมองวิสัยทัศน์ของคนไทยและสังคมไทยจากฐานของการศึกษาวิเคราะห์กระแสโลกาภิวัตน์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะปฏิสัมพันธ์กับการศึกษาทั้งในแง่ของตัวเหตุและผลกระทบที่ได้รับควบคู่ไปกับการพิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรคขัดข้องต่าง ๆ เพื่อคาดหวังให้มีการจัดทำโครงการเข้ากับ แผนงานหลักและนโยบายของแผน ตลอดจนการนำ

โครงการไปดำเนินให้เกิดผลและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา (สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545 : 1-3)

จากการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมายังปรับตัวไม่ทันกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาการบริหารและการจัดการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นหมวดสำคัญหมวดหนึ่งที่จะต้องมีการปฏิรูปไปพร้อม ๆ กันกับการปฏิรูปด้านอื่น ๆ โดยได้วางระบบโครงสร้างการบริหารที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงและส่งเสริมการปฏิรูปด้านอื่น ๆ ทุกด้าน ทั้งในส่วนที่รัฐจัดการศึกษาเองและในส่วนที่ให้องค์กรประชาชนและทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนกำกับสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน ท้องถิ่น ชุมชนและบุคคลที่จัดการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545 : 51)

สำนักงานการปฏิรูปการศึกษา (2545 : 3-13) พบว่า แก่นแท้ของการปฏิรูปการศึกษา คือ การสร้างปัญหาเพื่อที่จะแก้ปัญหา และพัฒนาสังคมไทยปัญหาของการศึกษาในแต่ละด้านได้แก่

1. ปัญหาด้านการบริหารจัดการศึกษาได้แก่ การรวมศูนย์อำนาจการบริหารไว้ที่ส่วนกลาง มีการทำงานที่ซ้ำซ้อน อำนาจการสั่งการอยู่ที่ส่วนกลาง ขาดเอกภาพในด้านนโยบายและการบริหาร การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน
2. ปัญหาครู ปัจจุบันพบว่าอาชีพครูตกต่ำ ครูขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม ค่าตอบแทนครูต่ำ ภาระงานครูมีมากและครูขาดแรงจูงใจในการทำงาน
3. ปัญหาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ การศึกษาที่ผ่านมาเป็นการจัดการศึกษา ในระบบปิด ขาดความยืดหยุ่น คล่องตัว เกิดความศูนย์เปล่าทางการศึกษาเด็กไทยคิดไม่เป็น ทำไม่เป็น แก้ปัญหาไม่เป็น

การบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบไว้ 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งการบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องสามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผลรวมทั้งการพัฒนา คุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้น

ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ ให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยยึดหลักการ
 บริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหา
 ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาให้บริหาร จัดการเพื่อ
 ผลประโยชน์ทางการศึกษา ซึ่งส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน การบริหารงานบุคคลใน
 สถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจ
 ของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้
 กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการ
 พัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและ
 ก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ และการ
 บริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์การ ให้บริการบริหารงานอื่นๆ
 บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน
 ส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับ
 มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างเหมาะสม ส่งเสริมใน
 การบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
 เป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล
 ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากภารกิจ
 และหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษา ครู และผู้บริหาร โรงเรียน มีภาระหนักมาก นอกจากนี้ยัง
 มีการปรับระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นบุคลากรอาชีพ ทำให้ครูอาจารย์ที่
 จะทำหน้าที่อบรม สั่งสอนต้องมีคุณภาพ ดังนั้น เรื่องขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูซึ่ง
 เป็นเรื่องจำเป็น และสำคัญอย่างมาก การที่ครูจะมีขวัญและกำลังใจที่ดีหรือไม่เพียงใดนั้น น่าจะต้อง
 ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน หากครู อาจารย์มีความพึงพอใจใน
 พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนแล้วก็จะเชื่อว่าจะทำให้การบริหารงานภายใน
 โรงเรียนดำเนินไปด้วยดี ผู้บริหารที่จะเป็นผู้นำที่ดี และสามารถทำงานขององค์กรให้สำเร็จไปได้
 ต้องบริหารงานให้คนอื่น ๆ ทำงานเพื่อองค์กร ผู้บริหาร จึงจำเป็นต้องมีอำนาจ (McClelland, 1975 :
 263) ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนจึงต้องใช้อำนาจในการบริหารงาน เพื่อให้คณะครูร่วมมือร่วมใจ
 ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ โดยมุ่งหวังที่จะทำให้งานที่ภาระงานของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่ง
 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิพนธ์ ระสิตานนท์ (2541 : 51) ที่พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีระดับการ
 ใช้อำนาจอยู่ในระดับมาก และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้อำนาจของ
 ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรีของ ทรงวุฒิ
 แน่นหนา (2542 : 63) ที่พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

การที่ผู้บริหารต้องใช้อำนาจในการบริหารมากเพื่อมุ่งหวังให้คณะครูร่วมมือ ร่วมใจ ปฏิบัติงานของโรงเรียน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยที่ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของ ผู้บริหาร โรงเรียน ที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ซึ่งเป็น องค์การที่มีการแยกตัวมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 และ 2 รับผิดชอบโรงเรียนประถมศึกษาครอบคลุมอำเภอทั้งหมด 4 อำเภอคือ อำเภอสายบุรี อำเภอไม้แก่น อำเภอกะพ้อและอำเภอทุ่งยางแดง นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ได้มีผู้บริหารสถานศึกษาเข้าสู่ตำแหน่งใหม่จำนวนหลายๆท่านด้วยกัน บางท่านเข้าสู่ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาโดยไม่เคยผ่านการบริหารงานโดยรวมมาก่อน

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านซึ่งประกอบไปด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการ บริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณา ปรับปรุง แก้ปัญหา ตลอดจนแสวงหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปัตตานี เขต 3 ที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน
2. ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปัตตานี เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความพึงพอใจในการบริหารงานของ ผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

3. ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

2. ได้ทราบความแตกต่างในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 เมื่อจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

3. ผลการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักวิชาการ กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Quantitative Research) โดยวิธีการสำรวจผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 โดยแบ่งการบริหารงานเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ

- 3) ด้านการบริหารงานบุคคล
- 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จากบัญชีแสดงอัตรากำลังครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 (ครุตาม จ.18) ข้อมูล 10 มิถุนายน 2553 เป็นจำนวน 820 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำนวน 269 คน โดยใช้สูตร Yamané' (1973 : 727-728) อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชย์สุภวงศ์, 2546 : 104)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1. เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

3.1.2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- 1) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี
- 2) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี
- 3) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

3.1.3. ขนาดของสถานศึกษา

- 1) สถานศึกษาขนาดเล็กมีนักเรียนไม่เกิน 120 คน
- 2) สถานศึกษาขนาดกลางมีนักเรียนตั้งแต่ 121 คน ถึง 300 คน
- 3) สถานศึกษาขนาดใหญ่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

3.2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความพึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ
- 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- 3) ด้านการบริหารงานบุคคล
- 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญ ดังนี้

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวกเป็นความสุขของบุคคลที่เกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญกำลังใจ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานรวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

2. การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานทุกด้านในสถานศึกษาโดยอาศัยถือหลักการและแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาของเด็กและการเรียนการสอน ทั้งนี้ได้กำหนดขอบข่ายงานไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย

2.1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2. การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การจัดทำและเสนอของบประมาณ การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ การโอนเงินงบประมาณ การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงาน การประเมินผลการใช้จ่ายเงิน และผลการดำเนินงาน การจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากร การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การกักเงินไว้เบิกเหลืออปี การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำบัญชีทางการเงิน การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงานการจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา การจัดหาพัสดุ การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะและจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

2.3. การบริหารงานบุคคล หมายถึง การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง ให้บุคคลที่มีความสามารถ มีความเหมาะสม เข้ามาทำงานในหน่วยงานและขณะปฏิบัติงานก็ได้มีการดำเนินการจัดทำประวัติการพัฒนา และการบำรุงรักษาบุคคลเพื่อให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ วินัยและการรักษาวินัย และการออกจากราชการ

2.4. การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงาน

และพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุน ด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป การบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ และงานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ ในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครูและพนักงานราชการที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานการสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3

5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในด้านการสอน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 – 10 ปี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

6. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะของสถานศึกษาที่ใช้เกณฑ์จำนวนนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยกองแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2546 ซึ่งกำหนดขนาดดังนี้ สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน สถานศึกษานขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121 คนถึง 300 คน สถานศึกษานขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา จัดแบ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษา เฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอไม้แก่น อำเภอสาหรุรี อำเภอกะพ้อ และอำเภอทุ่งยางแดง